

راهنمای مراقبت بیماری تنفسی ناشی از کورونا ویروس
(سندرم تنفسی خاورمیانه)

نسخه خرداد ۱۳۹۳

Middle East Respiratory Syndrome- CoronaVirus
(MERS-CoV)
Surveillance Guideline (version april 2014)

زیر نظر:

دکتر محمد مهدی گویا

دکتر محمود نبوی و دکتر محمود سروش

گروه مولفان:

دکتر فرشید رضایی، دکتر محمدنصر دادرس

دکتر مهرنوش کیانپور، دکتر پیمان همتی

دکتر ابوالقاسم امیدواری نیا و گروه همکاران

شابک: ۸-۱۵۸-۵۱۹-۹۶۴-۹۷۸

ISBN: 978-964-519-158-8

نام کتاب:	راهنمای مراقبت بیماری تنفسی ناشی از کرونا ویروس (سندرم تنفسی خاورمیانه)
تألیف:	دکتر فرشید رضایی، دکتر محمدنصر دادرس، دکتر پیمان همتی و دکتر ابوالقاسم امیدواری نیا
ناشر:	اندیشمند
تاریخ و نوبت چاپ:	اول - تابستان ۱۳۹۳
شمارگان:	۱۵۰۰
بها:	۰ ریال

شابک	: 978-964-519-158-8
شماره کتابشناسی ملی	: ۳۵۶۹۶۲۷
عنوان و نام پدیدآور	: راهنمای مراقبت بیماری تنفسی ناشی از کرونا ویروس: سندرم تنفسی خاورمیانه - Middle East Respiratory Syndrome- Corona Virus (MERS-CoV) Surveillance Guideline (version April 2014)
مشخصات نشر	: تهران: اندیشمند، ۱۳۹۳
مشخصات ظاهری	: ۸۰ص: مصور (بخشی رنگی)، جدول، نمودار.
یادداشت	: تألیف فرشید رضایی، محمدنصر دادرس، پیمان همتی، ابوالقاسم امیدواری نیا.
موضوع	: عفونت‌های کوروناویروس
موضوع	: سارس (بیماری)
رده بندی دیویی	: ۶۱۶/۰۱۹۴
رده بندی کنگره	: Q۳۹۹/۲ ۱۳۹۳
شناسه افزوده	: رضایی، فرشید، ۱۳۵۴ -
شناسه افزوده	: گويا، محمدمهدي، ۱۳۳۶ - ناظر
شناسه افزوده	: نبوي، محمود، ۱۳۳۲ - ناظر
شناسه افزوده	: سروس، محمود، ۱۳۳۹ - ناظر
وضعیت فهرست نویسی	: قیفا

انتشارات اندیشمند: تهران - خ دانشگاه - خ روانمهر - پلاک ۴۴ - واحد ۲ - صندوق پستی ۱۹۳۹۵-۲۴۵۵

تلفن ۶۶۹۵۲۶۱۲ و ۶۶۹۶۷۲۷۲ Email: Andishmandpress@gmail.com

پیش‌گفتار	۹
مقدمه	۱۱
مقایسه ویروس‌های مرس و سارس	۱۲
احتمال جهش	۱۳
راه‌های انتقال	۱۳
دوره کمون	۱۴
دوران سرایت بیماری	۱۴
تظاهرات بالینی	۱۵
مراقبت بیماری	۱۶
تعریف موارد بیماری	۱۶
تعریف مورد مشکوک به کورونا ویروس	۱۶
تعریف مورد محتمل به کورونا ویروس	۱۸
تعریف مورد قطعی کورونا ویروس	۲۰
گروه‌های در معرض خطر آلودگی با ویروس	۲۲
اقدامات پیشگیرانه لازم جهت مواجهه با مورد مشکوک به کورونا ویروس در مراکز	
ارائه‌کننده خدمات بهداشتی درمانی (بالاخص بیمارستان‌ها و کلینیک‌ها)	۲۲
نمونه‌گیری از بیماران	۲۷
تهیه نمونه و جایجایی آن	۲۸
انواع نمونه‌ها	۲۹
نمونه‌های مورد نظر و اولویت نمونه‌گیری	۳۲
جمع‌آوری نمونه از دستگاه تنفسی بیمار	۳۴
نمونه‌گیری از دستگاه تنفسی تحتانی	۳۴

نمونه گیری از دستگاه تنفسی فوقانی	۳۴
تهیه نمونه سرم خون	۳۶
تهیه پلاسمای خون	۳۶
تهیه نمونه مدفوع	۳۷
حمل و نقل نمونه	۳۷
روش آزمایشگاهی تایید وجود ویروس	۳۸
موازین کنترل عفونت و پیشگیری در بیماران بستری شده قطعی یا مشکوک	۳۸
جدول انواع اقدامات کنترل عفونت	۴۰
موازین پیشنهادی برای پیشگیری از انتقال بیماری در بیمارستان	۴۱
اقدامات لازم بعد از قطعی شدن تشخیص بیماری	۴۳
اقدامات بعد از فوت بیمار	۴۷
ردیابی تماس ها با بیمار قطعی در هواپیما	۴۸
مراقبت و نگهداری از بیماران مبتلا به MERS در منزل	۵۰
مراقبت و نگهداری از بیماران مبتلا به بیماری خفیف MERS در منزل	۵۱
مدیریت تماس ها	۵۴
توصیه ها برای ملاقات کنندگان	۵۵
زمان ترخیص بیمار	۵۵
توصیه های مهم در زمینه سفر	۵۶
توصیه های مهم در زمینه سفر به عربستان سعودی و کشورهای عربی	۵۶
اقداماتی که قبل از آغاز سفر حج تمتع و عمره باید انجام گردد	۵۶
اقدامات سازمان ها و آژانس های مسافرتی	۵۸
اقداماتی که زائرین در دوران سفر باید انجام دهند	۵۹

اقداماتی که زائرین بعد از پایان سفر باید انجام دهند	۶۰
اقدامات لازم در مبادی ورودی و مرزها	۶۰
اقدامات مراقبتی در مبادی ورودی و خروجی کشور (اقدامات پایگاه‌های مراقبت بهداشتی مرزی)	۶۱
مدیریت بالینی موارد بیماری	۶۲
درمان حمایتی - جدول تعاریف نشانگان بالینی	۶۳
برخورد بالینی با مشکل تنفسی شدید، هیپوکسمی و ARDS	۶۷
برخورد با شوک سپتیک	۷۰
دستورالعمل نحوه صحیح نمونه‌گیری از خلط	۷۳
چگونگی ضد عفونی دست با استفاده از محلول‌های ضد عفونی	۷۴
چگونگی شستشوی دست با آب و صابون	۷۵
چگونگی پوشیدن وسایل حفاظت فردی (در صورتی که کلیه وسایل حفاظت فردی مورد نیاز است)	۷۶
چگونگی درآوردن وسایل حفاظت فردی	۷۷
بهداشت تنفسی و آداب سرفه	۷۸
چگونگی کنترل نشت هوا در هنگام استفاده از ماسک تنفسی مخصوص	۷۹
ضمایم	۸۰
منابع	۸۱
فرم شماره ۱: لیست خطی بیماران مشکوک به کورونا ویروس	۸۲
فرم بررسی انفرادی - فرم گزارش سریع موارد محتمل و قطعی عفونت	۸۳
فرم پیگیری اطرافیان	۸۸

پیش گفتار

این راهنما به منظور آمادگی مقابله و کنترل بیماری شدید تنفسی ناشی از کورونا ویروس تهیه گردیده است. همچنین در جایی که موارد مشکوک یا قطعی بیماری وجود دارد، ارزشمند خواهد بود. پزشکان، پرسنل بخش اورژانس، پرستاران، پرسنل پایگاهها و پست‌های مرزی اولین کسانی خواهند بود که با چنین بیمارانی در تماس می‌باشند. لذا بسیار مهم می‌باشد اطلاعات خود را به‌طور دائم و مرتب به روزرسانی نمایند. همکاری و آمادگی کلیه همکاران و ارائه کنندگان خدمات بهداشتی درمانی برای شناسایی و کنترل و مدیریت بیماری‌های تنفسی شدید و پیشگیری از وقوع طغیان‌های بزرگ بسیار ضروری می‌باشد.

این راهنما شامل بخش‌های عمده:

- ۱- مراقبت (surveillance) بهداشتی
 - ۲- مدیریت بالینی (Care) بیماری‌های تنفسی مشکوک به کورونا ویروس Mers
 - ۳- کنترل عفونت و
 - ۴- آموزش
- می‌باشد.

ضروری است تمامی کادر تشخیص و درمان که احتمال تماس نزدیک با بیماران را دارند (مخصوصاً بیماران تنفسی)، این دستورالعمل را با دقت مطالعه و موارد مشکوک

بیماری را به درستی شناسایی، و با رعایت اصول حفاظت فردی دقیق، نمونه گیری نموده و گزارش و اقدامات درمانی را اجرا نمایند.

هرگونه بروزرسانی این دستورالعمل و تغییرات احتمالی ابلاغ خواهد گردید.

دکتر محمد مهدی گویا

رئیس مرکز مدیریت بیماری‌های واگیر

معاونت بهداشت - وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی

www.ketab.ir